Aluehallintovirasto
Etelä-Suomi
Työsuojelun vastuualue

Lausunto
Dnro ESAVI/6241/2021

2.3.2021

Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Viite
Lausuntopyyntönne 22.2.2021

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 253/2020 vp)

Lausunto

Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue (jäljempänä työsuojeluviranomainen) lausuu hallituksen esityksestä ulkomaalaislain muuttamisesta seuraavaa:

Työsuojeluviranomainen pitää ehdotettuja muutoksia tarpeellisina ja pääosin kannattaa niitä.

36 § Yleiset edellytykset oleskeluluvan myöntämiselle

Ulkomaalaislain 36 §:n osalta hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa viitataan ulkomaalaislain 86 b §:ssä säädettyihin toimeksiantajan velvollisuuksiin ja todetaan, että pykälä koskee *vain työntekijän oleskelulupaa*. Lisäksi esityksessä todetaan tässä yhteydessä, että ulkomaalaislain 86 a §:n 1 ja 2 momentti sisältävät tietojen toimittamisvelvollisuuksia. Työsuojeluviranomaisen käsityksen mukaan 86 b §:ssä mainitut 72 §:n velvollisuudet koskevat vain työntekijän oleskelulupaa, mutta samassa pykälässä mainittu 86 a § koskee myös muita tilanteita kuin niitä, joissa työntekijällä on työntekijän oleskelulupa. Lisäksi työsuojeluviranomainen toteaa, että 86 a §:n 1 momentti ei sisällä tietojen toimittamisvelvollisuuksia, vaan velvollisuuden varmistua työntekijän työnteko-oikeudesta.

54 b § Työnantajan moitittavan menettelyn takia myönnettävä jatkolupa

Hallituksen esityksessä ehdotetaan uutta jatkolupaa, jonka myötä työntekijällä olisi mahdollisuus päästä irti hyväksikäyttävästä työnantajasta. Yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan 54 b §:n osalta, että on mahdollista, että ulkomaalainen löytää uuden työn tai aloittaa yritystoiminnan jo ehdotetun jatkolupahakemuksen

Postiosoite PL 7, 13035 AVI
Käyntiosoite Ratapihantie 9, 00520 Helsinki
Puhelin 0295 016 000
tyosuojelu.etela@avi.fi
www.tyosuojelu.fi

käsittelyn aikana. Edelleen todetaan, että ehdotettuun jatkolupaan sisältyisi työnteko-oikeus jo hakemuksen käsittelyaikana siten, kuin 80 §:n 1, 2 ja 3 momentissa säädetään. Työsuojeluviranomainen ymmärtää esityksen niin, että työnteko-oikeus jatkuisi hakemuksen käsittelyaikana aiemman luvan mukaisena ja olisi siten rajoitettu aiemman luvan mukaisiin tehtäviin. Tämä voisi tarkoittaa käsittely-aikana esimerkiksi alakohtaisia rajoituksia.

<u>187 § Pidättäytyminen oleskeluluvan myöntämisestä työnteon perusteella</u>

Hallituksen esityksessä esitetään, että Työ- ja elinkeinotoimisto voisi tietyin edellytyksin päättää pidättäytyä ensimmäisten työntekijän oleskelulupien myöntämisestä sellaisen työnantajan palvelukseen tai toimeksiantajan sopimussuhteeseen, joka itse tai edustajansa välityksellä on antanut viranomaiselle virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja 72 §, 86 a § tai 86 b §:ssä säädetyistä seikoista. Työsuojeluviranomainen katsoo, että esitetyn 187 §:n edellytykset ja menettelytapa pidättäytymispäätöksen tekemisessä jäävät osin epäselviksi.

Säännöksessä viitataan harhaanjohtavien tietojen antamisen osalta ulkomaalaislain 72, 86 a ja 86 b §:iin. Tiedonantovelvollisuudesta ja sen sisällöstä säädetään kuitenkin vain 72 ja 86 a §:issä. Esitetyn kehotusmenettelyn osalta epäselväksi jää se, mitä työnantajan tai toimeksiantajan tulisi lopulta kehotuksesta korjata. Esitetty sanamuoto viittaa siihen, että työnantajan tai toimeksiantajan tulisi korjata ilmoitus vastaamaan todellista tilannetta. Epäselvää on sen sijaan se, voiko pidättäytymispäätökseltä välttyä, jos ilmoitus korjataan vastaamaan todellista tilannetta, jossa työsuhteen ehdot ovat kuitenkin lain tai sovellettavan työehtosopimuksen vastaisia. Tästä näkökulmasta kehotuksen merkitys jää epäselväksi. Epäselväksi esityksen perusteella jää myös se, mitä tarkoitetaan organisaation merkittävällä omistajalla ja määrätäänkö pidättäytymispäätös organisaation kaikille vastuuhenkilöille vai vain sille, joka on toimittanut viranomaiselle virheelliset tiedot.

<u>Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys</u>

Hallituksen esityksen sivulla 23 todetaan, että työsuojeluviranomaisen oikeus luovuttaa tietoja oma-aloitteisesti toiselle viranomaiselle perustuisi tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain 4 d §:ään. Työsuojeluviranomainen toteaa, että kirjaus on virheellinen. Oikeus tietojen oma-aloitteiseen luovuttamiseen perustuu *työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain* (44/2006) 4 d §:ään.

Hallituksen esityksessä myös todetaan, että nykyiset tiedonvaihtoa koskevat säännökset mahdollistavat esityksen kannalta olennaisten salassa pidettävien tietojen vaihtamisen eri viranomaisten kesken. Käytännössä tiedonvaihtoon liittyviä haasteita kohdataan kuitenkin edelleen. Työsuojeluviranomainen pitää tärkeänä, että jatkossa parannettaisiin myös muiden viranomaisten mahdollisuutta luovuttaa oma-aloitteisesti tietoja työsuojeluviranomaiselle. Lisäksi tulisi kartoittaa työsuojeluviranomaisen tarvetta saada niin sanottuja joukkotietoja myös ulkomaalaisen työvoiman käytön valvontaa varten (laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta 4 c §). Lisäksi pitää varmistua siitä, että tietojenvaihto sujuu käytännössä mahdollisimman tehokkaasti ja Maahanmuuttovirasto saa työsuojelutarkastusten havainnot tietoonsa kattavasti.

Johtaja Eerik Tarnaala

Lakimies Noora Haapa-alho

Tämä asiakirja ESAVI/6241/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/6241/2021 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Tarnaala Eerik 02.03.2021 13:08

Esittelijä Haapa-alho Noora 02.03.2021 13:04